

ВОЗРАСТ	0-6 месеци
ОПИС	Важно е да се воспостави концептот на реципроцитет за оваа возрасна група, бидејќи детето ве набљудува додека се движите бидејќи вие сте нивната референтна точка. Разговарајте со вашето дете гледајќи го во очи набљудувајте и внимавајте на знаците, почитувајќи ги неговите/нејзините потреби. Читајте книга со вашето дете, со црно-бели слики и поддржете го детето да ја истражува околината и игрите. Детето користи оралност и допир за да истражува, затоа е важно да се обрне внимание на следните знаци: • Ја отвора устата кога ќе ги види дојките или шишето ако е гладен; • Ги затвора усните за да покаже дека не сака повеќе храна; • Посегнува по играчката која ја сака.

ВОЗРАСТ	9-15 месеци
ОПИС	Оваа фаза од растот на детето се карактеризира со значителен когнитивен развој, што го наведува доенчето да го манифестира следново однесување: • Бара предмети кога го не му се во видното поле; • Удира премети еден од друг; • Ги става работите во кутија; • Бара играчки што ги криете од него (постојаност на предметот); • Користи предмети според нивната функција; • Сложување предмети; За дополнително зголемување на когнитивните способности во оваа фаза на раст, следните совети можат да бидат корисни: • Играјте „криенка“ со вашето дете; • Изработете едноставни звучни играчки (на пр. шишиња со ориз или тестенини); • Подгответе кутија со различни безбедни предмети и играјте со вашето дете; • Правење игри со големи форми (на пр. коцки)

ВОЗРАСТ	18-30 месеци
ОПИС	Помеѓу една ипол година и првите триесет месеци, детето почнува да развива важни животни вештини, како што се латерално размислување и решавање проблеми (користење предмети за решавање на ситуации). Овие вештини го наведуваат детето да имитира сложени движења (чистење, средување), да ги препознава боите, да ја вметнува употребата на различни играчки (однос меѓу предметите) и да развие напредни моторни вештини (на пр. употреба на прекинувачи и користење на рацете во не- синхрони начин). Покрај тоа, детето може да разбере и заврши едноставни индикации, како што е едноставна интеракција со играчките според нивната функција, посочувајќи делови од телото или покажува кон нешто за да привлече внимание.

	Најкорисните активности за развивање на овие вештини можат да бидат: ПОТТИКНЕТЕ ГО ДЕТЕТО ДА ВИ ПОМОГНЕ ВО ВАШИТЕ ДНЕВНИ АКТИВНОСТИ. ИЗГРАДЕТЕ ПАНЕЛИ СО РАЗЛИЧНИ АКТИВНОСТИ (ПР. ПРЕКИДАЧИ, ТОПКИ, ВРВКИ) Најкорисните активности за развивање на овие вештини може да бидат: • Поттикнете го детето да ви помогне во секојдневните активности; • изградба на панели со различни активности (на пр. прекинувачи, топки, врвки); • кога детето црта користете бои и темпера.

ВОЗРАСТ	3 /4 години
ОПИС	Интелектуалните и когнитивните способности на детето достигнуваат речиси целосно ниво на сложеност. Стекнатото искуство му овозможува на детето да ја препознае опасноста и да го предвиди крајот на раскажаната приказна. Понатаму, на детето му е полесно да прави имитации на цртежи како кругови или да нацрта личност со три или повеќе делови од телото. Конечно, детето може пооптимално да ја опише реалноста околу него со именување на боите на предметите околу него. Препораки за оваа возрасна група: • стимулирајте го детето да користи цртање и претставување; • прераскажување на денот пред спиење, заедно; • пред спиење, прашајте го вашето дете кој бил најдобриот момент од денот за него.

ВОЗРАСТ	5 години
ОПИС	Детето во текот на 5-годишна возраст развива одлични вештини за меморирање и временска ориентација. Стекнатите вештини му овозможуваат да препознава време со означување на различни фази од денот, самостојно да брои до 10, да именува и препознава броеви и да пишува и именува одредени букви. Дополнително, прагот на вниманието што детето го посветува на своите родители кога ќе му објаснат нешто или ќе му кажат приказна подолга од просечната се зголемува и достигнува околу 10 минути. • Негувајте предуслови за влез во градинка; • Користење на когнитивни тетратки за вежбање на ракопис и пишување; • Вежбање боене во форми, заедно со слободно цртање.